POPIS PUBLICZNY
Wtóry
W SZKOŁACH BERDYCZOWSKICH
Roku 1798. Dnia 20. Lipca
ODPRAWIONY

Z NAUK KLASS WYZSZYCH.

I. Geografia.

PŁaſka na kartach Geograficznych i Kuliſta na Globie, powſzechna i ſzczegolna, naturalna, hiſtoryczna i t. d.

Geografia okazuiąca 4. części świata, a mianowicie Azyą podzieloną na Państwa, prowincye, miaſta i t. d.

II. Hiſtorya Powſzechna.

Dalſzy ciąg tey o Egipcyanach i Perſach.

III. Nauka Moralna.

Dokończenie Nauki Obyczaiów. Zalecenie przyſtoynych czynow.

IV. Nauki o piſaniu Liſtow.

Dalſzy ciąg liſtow w rodzaiu naradzaiącym. Genus Deliberativum.)a(Fi-

V. Fizyka.

O Rzeczach kopalnych. O powietrzu, i niektorych wiadomościach Aſtronomicznych.

VI. Nauka kraſomowſka Rhetorica.

W Oyczyſtym i Łacińſkim ięzyku, ſtoſowne do przepiſow narracye, przykłady i mowy.

VII. Rymotworſtwo Poetica.

Hiſtorya Poetyki i wſzyſtkich wierſzow rodzaie, iako to wierſz Bohatyrſki Carmen Heroicum, Dramma, Elegia, Madrygał, Sonnet, Rondeau i t. d.

Czytane będą rozliczne wierſze, tak dyktowane iako i właſney pracy.

Proſodia czwarta część Grammatyki z ſzczegolnieyſzemi przepiſami.

VIII. Język Łacińſki.

Dalſzy ciąg Grammatyki co do konſtrukcyi.

JJ. PP. Uczący ſię czytać będą do-kończenie przeſtrog Oyca do Syna; ktore wykładali z oyczyſtego na łacińſki ięzyk.

Tłomaczyć będą 1. Rozmowę z Łacińſkiego na Oyczyſty ięzyk, 2. Wypiſy z poważnych Autorow tyczące ſię Moralności, 3. Liſty.

IX. Język Francuſki.

Jako wſzyſtkie umieiętności, tak też i ten ięzyk dzieli ſię na kilka Klaſs pod dozorem oddzielnych Nauczycielow

Dla Klaſſy początkuiących dawane były krotkie i łatwe przepiſy do nabycia dobrey pronuncyacyi, obfitość ſłow i rozmow krotkich do czytania i uczenia ſię na pamięć. Dla poſtępuiących wykładano reguły pierwſze do konſtrukcyi ſłużące; uczyła ſię także ta Klaſſa rozlicznych rozmow i materyi wyiętych z poważnych Autorow tyczących ſię Obyczaiow. Klaſſa doſkonalących ſię uczyła ſię także reguł o konſtrukcyi, miewała rożne ćwiczenia, uczyła ſię z pamięci rożnych liſtow w rożnych materyach wybranych, i tłomaczyła hiſtoryą życia Piotra W. piſaną przez Pana Lieveſque.

X. Język Niemiecki.

Klaſſa III. Doſkonalących ſię, uczyła ſię dalſzych reguł o konſtrukcyi. Miewała czeſte ćwiczenia dla wprawienia ſię w też reguły iuż to z Niemieckiego na Oyczyſty ięzyk, iuż też z Oyczyſtego na Niemiecki, z ktorych niektore opowiedzą z pamięci. Uczyła ſię rozmow, ktore podobnym ſpoſobem dla ćwiczenia ſię uſtawicznego tłomaczyła.

XI. Język Roſſyiſki.

JJ. PP. Uczący ſię opowiedzą prawidła Ortografii; będą mowić bayki i liſty w rożnych materyach, i tłomaczyć hiſtoryą powſzechną z Roſſyiſkiego na Oyczyſty ięzyk.

XII. Język Włoſki.

Po opowiedzeniu w krotkości reguł, mowić będą ro-

rozliczne dyſkurſa i wykładać na Oyczyſty ięzyk: 1. Rozmowy między Katonem i Mitrydateſem, 2. Uwagi nad handlem, 3. Liſty w rożnych materyach, 4. Poema Taſſa Torkwata pod tytułem, Amore fuggitivo.

XIII. Matematyka.

Dla okazania uſtawicznego ćwiczenia ſię i gruntowania w Arytmetyce, Podadzą JJ. PP. z Klaſſy III. rozliczne przykłady, ktore im były dawane iuż to z reguł proportionis, ſocietatis, alligationis &c. iuż też z fraktow i Arytmetyki dzieſiątney, i te ſtoſować będą do rozlicznych potrzeb ludzkich tak w handlu iako też w Jeometryi; procz tego klaſsa IV. okazować ſię będzie z nauk progreſſyi, Logarytmow i Algebry.

Z Geometryi Klaſſa III. i IV. popiſywać ſię będzie i nie tylko z teoryi, ale też i z praktyki da ſwey umieiętności dowody, tłomacząc ſię ięzykiem Oyczyſtym lub Francuſkim.

Pokażą ryſunki i figury Geometryczne właſną ręką czynione.

XIV. Architektura i Rachunki.

Opiſawſzy tę potrzebną ſpołeczności umieiętność, opowiedzą JJ. PP. z Klaſſy III. iakie bydź powinno mieyſce obrane do budowania, wſpomną o ſtarożytnych budowlach, wyliczą materyały zdatne do budowania, iak ſię te powinny doświadczać, w budowle używać tak drewniane iako też murowane, opowiedzą wſzyſtkie porządki kolumnacyi, i to wſzyſtko gdzie potrzeba będzie, na właſnych ryſunkach okażą.

Procz tego klaſſa IV. wyda dalſzą budowlow wiadomość i właſną ręką uczynione Abryſy.

Nadto okażą ſię rozliczne ryſunki tak łatwe początkowe iako też trudnieyſze, ſtoſowne do wieku i zdatności każdego.

XIV. Artylleria.

O podziale harmat; dział mozdzierzow i haubić, wymiarze onych, i do tych naboiu, materyale do odlewania wſzelkich ſztuk; o prochu, kulach, kartaczach i t. d. mowić ſię i figurami ręcznemi okazować będzie.

POPIS
Z NAUK KLASS NIZSZYCH.
Z klaſſy drugiey.

I. Grammatyka Języka Łacińſkiego.

Mowić będą o dalſzych wiadomościach Etymologii i początkach konſtrukcyi.

Tłomaczyć będą wypiſy na tę klaſſę z Łacińſkiego, z przyſtoſowaniem reguł grammatycznych, tudzież ćwiczenia z Oyczyſtego na łacińſki obeymuiące naukę moralną.

II.

II. Nauka Moralna.

O obowiązkach wzaiemnych między Nauczycielem i uczniem, tudzież między Panem i ſługą.

III. Geografia.

Opowiedziałſzy nazwiſka Geograficzne rożnych części ziemi i morza, okażą ná kartach geograficznych Páńſtwa Europeyſkie znacznieyſze; a mianowicie Roſſyą, wyſzczegolniaiąc, gory, rzeki i miaſta ſławne.

IV. Hiſtorya Páńſtwa Roſſyiſkiego.

Opowiedzą JJ. PP. Uczący ſię o Rządzie, Obyczaiach, Religii, Woynach i Traktatach, tudzież o innych znakomitych zdarzeniach pod każdym z Panuiących od Ruryka I. do śmierci Alexandra Newſkiego.

V. Arytmetyka.

Okażą rozliczne gatunki Arytmetyki, proſte ſkładane i ułamki, mowić będą o miarach, wagach i wartości monet Europeyſkich, a o monecie Roſſyiſkiey, o dochodzeniu wartości monet iednych za drugie.

VI. Formowanie Charakteru.

Pokażą właſne roczne piſma i formy.

Z Pro-formy i Klaſſy I.

I. Grammatyka Łacińſka.

Zacząłſzy od piſania i ortografii mowić będą aż do konſtrukcyi, i na te wſzyſtkie przepiſy podadzą przykłady. Tłomaczyć będą na Oyczyſty Wypiſy z Poważnych Autorow.

II. Geografia o Europie w powſzechności.

III. Hiſtoria Swięta.

Począwſzy od Stworzenia świata aż do powołania Apoſtołow.

IV. Nauka Chrześciańſka.

V. Nauka Moralna.

O obowiązkach dzieci ku Rodzicom i Starſzym.

VI. Okażą forme charakteru i rożne piſma.

Z POCZĄTKOW JĘZYKA NIEMIECKIĘGO.

O Głoſkach Niemieckich, onych wymawianiu, piſaniu i podziale. O Artykule iego zażywaniu. Deklinacye i Koniugacye. Powiedzą na pamięć rożne rozmowy; tłomaczyć także będą z Niemieckiego na Oyczyſty Język.